

mella kylällä ja tässä suhteessa nimenomaan ensimmäiseltä vyöhykkeeltä. Mikäli liikkeellelähtö olisi tapahtunut kakkesvyöhykkeellä sijaitsevien kaupunkien kohdalta, ei mikään yritys enää olisi hakeutunut ykkösvyöhykkeelle. On siis korostettava, että hallituksen periaatepäätös ei sulje kakkosvyöhykettä pois.

Tikkanen lausui kiitokset hallitukselle sen kehitysalueelle osoittamasta huomaavaisuudesta. On kuitenkin kiinnitettävä vakavaa huomiota siihen, että suuri ruuhka hakeuksissa vaikeuttaa rahoituksen järjestämistä kehitysalue-rahaston kautta. Lopullisena tavoitteena on luonnollisesti pidettävä sitä, että kaikki seitsemän kehitysaluealuetta saavat oman teollisuuskylänsä.

Haapasalo totesi jo aikaisemmin viime syksynä neuvotte- luissa sovitun seitsemän kylän yhtäaikaaisesta perustamisesta. Työttömyyden hoito esim. kakkosvyöhykkeellä vaatii valtiolta huomattavan suuria summia, joten kylien perustaminen vähentäisi automaattisesti tätä valtiolla nyt olevaa taakkaa.

Kehitysalueiden sisällä ei tietenkään pitäisi ryhtyä keskenään riitelemään, vaan asiat olisi hoidettava kokonaisvaltaisesti ja sillä tavoitteella, että teollisuus koko kehitysalueilla saataisiin mahdollisimman edulliseen asemaan.

Ahonen kysyi, minkä vuoksi hallitus ei rohjennut tehdä päätöstä seitsemän kylän osalta. Kakkosvyöhyke ja erikoisesti Keski-Suomen lääni olisi odottanut oman kylän saamista.

Lindblom vastasi, että jo teollisuuskyläjaosto on lähtenyt kylien perustamisesta rajoitetulle tielle. Tässä vaiheessa ei ole esim. tietoa yritysten halukkuudesta sijoittua kehitysalueelle. Keskustelussa tulee kaiken aikaa korostaa, että tässä ei ole kysymyksessä niinkään rahoituksellinen ongelma

vaan pikemminkin täysin uusi keino, jonka vaikutuksista hallitus haluaa saada varman tiedon.

Mäkinen ilmoitti olevansa samaa mieltä Lindblomin kanssa siinä, ettei liian suuriin kokeiluihin ole syytä ilman riittävää tietoa ryhtyä. Sitä paitsi koko teollisuuskyläideaa olisi ilmeisesti pitänyt ensin kokeilla jossakin teollisuus-Suomessa, jotta mahdollisilta virhepäätöksiltä olisi välttytty.

Voutilainen piti hallituksen ratkaisua erittäin onnistuneaan. Silti kehitysalueiden väestölle jää ongelmia vielä varsin runsaasti, kun otetaan huomioon esim. lääkäripalvelusten saantimahdollisuudet teollisuus-Suomeen verrattuna.

Koska ei ole tietoa ratkaisun vaikutuksista, niin luonnollisesti kolmen kylän osalta on riski pienempi. Mikäli ajatus epäonnistuu kaikki tulee koitumaan sosialidemokratian häpeäksi.

Liikanen varoitti, ettei tässä vaiheessa ole syytä puhua kokeiluluontoisuudesta, koska vuoden sisällä saatavat kokemukset tulevat varmuudella jäämään varsin vähäisiksi.

Nevalaisen mielestä päätöksellä kokeillaan lähinnä sitä, onko kehitysalueille tulossa todella halukkaita yrittäjiä.

Louekoski huomautti, ettei hallitus ole päättänyt mitään aikataulusta, vaan loppu on edelleen täysin avoin.

Haapasalo piti kylien valintaa sinänsä oikeana. Kuitenkin olisi kannattanut sijoittaa tässä vaiheessa varoja, sillä valtio ei suinkaan ole vielä tehnyt läheskään kaikkea kehitysalueiden hyväksi verrattuna esim. alueella olevien kaupunkien suuriin investointeihin.

OSIALIDEMOKRAATTINEN EDUSKUNTARYHMÄ 9 §.

Ilmoitusasiat.

Puheenjohtaja muistutti, että ryhmä on jo aikaisemmin tehnyt sääntöjen mukaisen ryhmäpäätöksen hallitusmuodon 6 §:n 2 momenttia koskevan aloitteen hyväksymisestä.

Puheenjohtaja ilmoitti, että Oulussa pidettävä kesäkokous on kokonaisuudessaan palvelusta, joten myös sunnuntaina tapahtuvaan puhujarynnäkköön tulee osallistua, kuten ryhmän normaaliin toimintaan.

Ministeri Louekoski ilmoitti, että hallituksen tarkoituksena ensi viikolla antaa esitys manttaalikuntalaitoksen lakauttamisesta.

Poliittinen sihteeri Antti Halme ilmoitti, että pilkkilain muutosesitys on parhaillaan lausunnolla oikeuskanslerilla.

Puheenjohtaja

[Signature]

Sihteeri

[Signature]

Pöytäkirja tarkastettu ja hyväksytty:

[Signature]

[Signature]

SOSIALIDEMOKRAATTINEN EDUSKUNTARYHMÄ

Sos.-dem. eduskuntaryhmän kokous *touko 25* kuun *72* p:nä 19 *72* klo *15.00*

	Jaa	Ei		Jaa	Ei
Aalto Lyyli <i>V</i>			<i>toiv</i> Myyryläinen Salme <i>V</i>		
Ahde Matti			Mäkelä Uljas <i>V</i>		
Ahonen Arvo <i>V</i>			Mäkinen Väinö <i>V</i>		
Ajo Aimo <i>ilun.</i>			Nevalainen Valde <i>V</i>		
Brellin Reino <i>ilun.</i>			Niskanen Esko <i>V</i>		
Eskman Margit <i>V</i>			Paasio Rafael		
Flinck Anni <i>ilun.</i>			Paasivuori Tyyne <i>V</i>		
Forsman Mauno <i>ilun.</i>			Pajunen Veikko <i>ilun.</i>		
Friberg Ralf <i>ilun.</i>			Pohjonen Antti <i>ilun.</i>		
Haapasalo Kalervo <i>ilun.</i>			Raatikainen Kaisa <i>V 15.10</i>		
Helle Veikko			Rantala Jorma <i>ilun.</i>		
Hostila Sulo			Salama Aune <i>ilun.</i>		
Hykkäälä Heikki <i>V</i>			Salmivuori Kaarle <i>ilun.</i>		
Järvisalo-Kanerva Riitta <i>V</i>			Salo Eero <i>ilun.</i>		
Kaipainen Osmo <i>V</i>			Sandelin Valdemar		
Kalavainen Meeri <i>V</i>			Siitanen Sylvi		
Karkinen Seija <i>V</i>			Sorsa Kalevi		
Koivisto Tellervo (Hki) <i>V</i>			Sundqvist Ulf <i>V 15.30</i>		
Koivisto Tellervo (Tre) <i>V 15.15</i>			Söderman <i>V</i>		
Knuuttila Sakari <i>V</i>			Taipale Ilkka <i>ilun.</i>		
Kohtala Leo <i>ilun.</i>			Tiilikainen Paavo <i>ilun.</i>		
Lehtinen Lasse <i>ilun.</i>			Tikka Seppo <i>ilun.</i>		
Lepistö Eeli <i>ilun.</i>			Tikkanen Ville <i>V</i>		
Liikanen Erkki <i>V</i>			Tuomioja Erkki <i>V</i>		
Lillqvist Bror <i>V</i>			Turunen Väinö <i>ilun.</i>		
Lindeman Lars <i>V</i>			Työläjärvi Pirkko <i>V</i>		
Loikkanen Eino <i>ilun.</i>			Vilponiemi Väinö <i>V</i>		
<i>toiv</i> Luja-Vepsä Sinikka <i>V</i>			Voutilainen Uki <i>V 15.10</i>		

Pöytäkirja Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin eduskuntatalossa 31 päivänä toukokuuta 1972. Puhetta johti Esko Niskanen. Läsnä kts. liite. Sihteerinä toimi Seppo Nevala. Pöytäkirjan tarkastajat Lyyli Aalto ja Reino Breilin.

1 §.

Suoritettiin nimenhuuto ja hyväksyttiin työjärjestys.

2 §.

Myönnettiin läsnäolo-oikeus toveri Akseli Rodenille.

3 §.

Puheenjohtaja saattoi ryhmän jäsenten tietoon eräitä ilmoitusasioita.

4 §.

Ryhmä valitsi toimikunnan ehdotuksen mukaisesti ryhmän edustajiksi hallitusneuvotteluihin puheenjohtajiston sekä Uki Voutilaisen.

5 §.

Ministeri Valde Nevalaisen selostus liikenneministeriön toimialaan kuuluvasta lainsäädännöstä.

Ministeri Nevalainen totesi, että valtion rautateiden paikallisliikennekysymyksiä selvittämään on asetettu toimikunta kansanedustaja Väinö Vilponiemen johdolla.

Uuden ajokorttiasetuksen mukana pyritään helpottamaan linja-autokortin saantia nykyisestään. Tällä tavoin esim. vuokra-autojen kuljettajat voisivat päästä linja-autojen kuljettajiksi.

Ehkä eniten arvostelua ajokorttiuudistuksessa on kohdistettu yhden vuoden koeaikaan ensimmäisen ajokortin saaneiden henkilöiden osalta. Tutkimukset kuitenkin osoittavat, että juuri vastikään kortin saaneet aiheuttavat eniten ja vaikeimpia onnettomuuksia maanteillä.

Uudesta radiolakiesityksestä on valtioneuvostossa tehty periaatepäätös. Samalla suunnitellaan myös viestintäpoliittisen komitean asettamista.

Iltakoulussa tulee lähiaikoina esille julkisen henkilöliikenteen osalta siirtyminen valtuustossa tapahtuvaan lupien myöntämiseen. Aluksi tämä koskisi Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kuntia, totesi Nevalainen lopuksi.

Keskustelussa Haapasalo kiinnitti huomiota siihen, että täysin porvarillinen virkamiehistö olisi kyettävä virkoja täytettäessä vaihtamaan sosialidemokraattisiin virkamiehiin.

Liikanen katsoi, että hallituksen päätös palata opiskelijalippujen osalta aikaisempaan käytäntöön on eräältä epäonnistunut, lähinnä mitä tulee lipun ostossa tarvittavaan menette-lyyn nähden.

Louekoski vastasi, että VR:n toimesta tapahtuva erihaisten todistusten vaatiminen opiskelijalippuja hankittaessa on hoidettavissa ainoastaan viranomaisten ja opiskelijoiden keskusjärjestöjen välisillä sopimuksilla.

SOSIALIDEMOKRAATTINEN EDUSKUNTARYHMÄ

Sos.-dem. eduskuntaryhmän kokous *touko* 31 p:nä 19*72* klo 15.00

	Jaa	Ei		Jaa	Ei
<i>touk</i> Aalto Lyyli V			Myyryläinen Salme V		
Ahde Matti <i>ilm.</i>			Mäkelä Uljas V		
Ahonen Arvo V			Mäkinen Väinö <i>ilm.</i>		
Ajo Aimo V			Nevalainen Valde V		
<i>touk</i> Breilin Reino V			Niskanen Esko V		
Eskman Margit			Paasio Rafael		
Flinck Anni			Paasivuori Tyyne V		
Forsman Mauno			Pajunen Veikko V		
Friberg Ralf V			Pohjonen Antti <i>ilm.</i>		
Haapasalo Kalervo V 15.30			Raatikainen Kaisa		
Helle Veikko			Rantala Jorma V		
Hostila Sulo			Salama Aune		
Hykkäälä Heikki V			Salmivuori Kaarle <i>ilm.</i>		
Järvisalo-Kanerva Riitta			Salo Eero		
Kaipainen Osmo V 15.30			Sandelin Valdemar <i>ilm.</i>		
Kalavainen Meeri <i>ilm.</i>			~~Sundqvist Ulf~~		
Karkinen Seija V 15.50			Sorsa Kalevi		
Koivisto Tellervo (Hkl)			Sundqvist Ulf		
Koivisto Tellervo (Tre)			<i>Söderman</i> <i>ilm.</i>		
Knuuttila Sakari V			Taipale Ilkka <i>ilm.</i>		
Kohtala Leo			Tiilikainen Paavo V		
Lehtinen Lasse			Tikka Seppo V		
Lepistö Eeli <i>ilm.</i>			Tikkanen Ville V		
Liikanen Erkki V			Tuomioja Erkki V		
Lillqvist Bror V 15.40			Turunen Väinö V		
Lindeman Lars			Työläjärvi Pirkko V		
Loikkanen Eino <i>ilm.</i>			Vilponiemi Väinö		
Luja-Vepsä Sinikka <i>ilm.</i>			Voutilainen Uki <i>ilm.</i>		

- 2 -

Pöytäkirja Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin eduskuntatalolla 8 päivänä kesäkuuta 1972. Puheenjohtajina Esko Niskanen ja Lyyli Aalto. Läsnä kts. liite. Sihteerinä toimi Seppo Nevala. Pöytäkirjan tarkastajat Väinö Turunen ja Pirkko Työläjärvi.

1 §.

Suoritettiin nimenhuuto.

2 §.

Puheenjohtaja esitti ryhmän onnittelut 50 vuotta täyttäneelle Uki Voutilaiselle, jonka jälkeen laulettiin yhteisesti Eespäin eespäin...

3 §.

Toimikunnan ehdotuksen mukaisesti ryhmä päätti, että ryhmäpuheenvuoron EEC-keskustelussa käyttää toveri Lars Lindeman.

Keskustelussa Friberg esitti, että kaikkien, jotka aikovat EEC-keskustelussa käyttää puheenvuoron olisi kokoonnuttava ministeri Linnamon johdolla yhteisen linjan suunnittelua varten. Tässä tarkoituksessa ryhmän puheenjohtajiston olisi käännättävä ministeri Linnamon puoleen.

Puheenjohtaja Niskanen ilmoitti, että toimikunnan tarkoituksena on käsitellä myöhemmin EEC-selontekoon liittyviä kysymyksiä.

4 §.

Edustajien palkkauskysymys.

Puheenjohtaja Niskanen tiedusteli, aikooko joku ryhmän jäsenistä äänestää palkkiolain muuttamista vastaan.

Tuomioja pahoitteli sitä, ettei asiassa ole tehty selvää ryhmäpäätöstä.

Paasivuori ilmoitti olevansa Tuomiojan kanssa samaa mieltä siinä, ettei kysymystä ole riittävän perusteellisesti ryhmässä käsitelty. Mitä itse asiaan tulee, niin joku muu keino kuin palkkojen nostaminen olisi ollut ehdottomasti parempi ajatellen esim. eläkeläisten keskuudessa tällä hetkellä vallitsevia mielialpiteitä.

Puheenjohtaja Niskanen totesi, että edustajien palkkauskysymys on ollut ryhmässä ainakin viisi eri kertaa. On vielä tässäkin yhteydessä korostettava, että lain hylkäämisellä ei edustajien palkkauskysymystä millään tavalla ratkaista.

Sandelin huomautti, että valtiovarainvaliokunnan lopullinen ehdotus on luettu ryhmälle ainakin kaksi kertaa.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja Niskanen totesi, ettei kukaan ryhmän jäsenistä ole ilmoittanut äänestävänsä muutosesitystä vastaan.

5 §.

Tilanne hallitusneuvotteluissa.

Keskustelun aluksi Pääministeri Paasio kosketteli käytyjä hallituksen muodostamiseen tähtääviä neuvotteluja. Hän totesi, ettei mitään olennaisesti uutta ole näissä keskusteluissa ilmennyt. Ainoastaan SKDL on asettanut hallitukseen menolle eräitä toisiin puolueisiin kohdistuvia ehtoja. Kaikki muut

ryhmät ovat olleet täydellisen suvaitsevaisia hallituspohjaan nähden.

Asia on tarkoitus siirtää tämän jälkeen virallisiin ohjel-manuevotteluihin, joissa keskustaryhmien puoluekokouksen jälkeen syntyneessä tilanteessa mahdollisesti löydetään joitakin uusia ajatuksia.

Sosialidemokraattisen Puolueen on nyt nimettävä henkilö, johtamaan näitä neuvotteluja. Ulkoministeri Sorsa ei suuren työmäärän vuoksi voine tulla kysymykseen.

Keskustapuolue on osoittanut tähänastisissa keskusteluis-sa ilmeistä hermostuneisuutta. Väitteet siitä, ettei SDP ole osoittanut neuvotteluissa vilpittömyyttä eivät pidä paikkaan-sa. Me olemme koko ajan korostaneet, että talvella muodostettu hallitus on vain väliaikaisratkaisu, totesi pääministeri Paasio.

Puheenjohtaja Niskanen totesi, ettei asiassa ole tässä vaiheessa syytä ryhtyä enempään keskusteluun.

6 §.

Tilanne valiokunnissa.

Valtiovarainministeri Koivisto ihmetteli perustuslaki-valiokunnan omaksumaa kantaa, jolla se on hylännyt hintaosas-toa koskevan siirtoesityksen. Tämä tulee ilmeisesti herättä-mään voimakkaan vastareaktion ay-liikkeen piirissä.

Ajokorttiuudistukseen liittyvä leimaverolain muutosesitys on myöskin ilmeisesti kaatumassa valtiokuntakäsittelyssä. Hal-litus on valmis palaamaan entiselle 5-vuotislinjalle sen jäl-keen kun valiokunnan lopullinen kanta on selvinnyt.

Näyttää ilmeiseltä, että valtiovarainvaliokunnan enemmistö lisää maatalouden kehitysalueiden hintapoliittiseen tukeen tarkoitettua määrärahaa 9 miljoonalla. Hallituksen piirissä ei tätä lisäystä voida ymmärtää, sillä hintapoliittinen tuki on osa maataloustuottajajärjestöjen ja hallituksen välisestä sopimuksesta, totesi ministeri Koivisto.

Sandelin ilmoitti, että valtiovarainvaliokunnassa on tapahtunut ympäristönsuojelua koskevan esityksen osalta voima-suhteiden muutos. SKDL ja RKP ovat nyt ilmoittaneet olevansa tältä osin hallituksen esityksen kannalla. Tilanteen ollessa tämä ei sosialidemokraateilla liene varaa vastustaa kommunistien ja RKP:n taholta tulevia vaatimuksia.

Leimaverolain muutosesityksen kohdalla oppositioryhmät pelaavat SKDL:ää myöten ilmeisesti esityksen nurin.

Kehitysalueiden kuljetustukiesitys on tällä hetkellä pöydällä. Jaostokäsittelyssä on esitykseen lisätty noin 10 milj. markkaa, joten yhteensä lisäykset ovat jo lähes 50 milj. markkaa. SMP:n taholta on vaadittu voimakkaasti asian käsittelyn jatkamista.

9 milj. markan lisäys hintapoliittiseen tukeen lienee aikaisemman käytännön vastainen, vaikka se ei suorastaan olisi ristiriidassa maataloustulosta annetun lain kanssa.

Hallituksen esitys metsähallitukselle myönnettävästä 5 milj. markan määrarahasta tilojen ostoa varten on säilynyt budjetissa ensimmäisen lukemisen jälkeen arvan perusteella.

Vilponiemi ilmoitti, että porvarilliset ryhmät ovat tänään perustuslakivaliokunnassa ilmoittaneet olevansa valmiit hylkäämään ympäristönsuojeluosaston perustamista tarkoittavan esityksen. Joka tapauksessa asiantuntijoiden kuulemista valio-

kunnassa on tarkoitus edelleen jatkaa.

Perustuslakivaliokunnan taholta on erikoisesti kiinnitettävä huomiota siihen, että informaatio hallituksen taholta kulkee tällä hetkellä liian monen kanavan kautta.

Ministeri Koivisto katsoi, että ryhmien välillä olisi löydettävä nyt eräänlainen minimiyhteisymmärrys asioiden ratkaisemiseksi ja lisäbudjetin saamiseksi ulos valiokunnasta.

Puheenjohtaja Niskanen huomautti, ettei eduskuntaryhmien puheenjohtajien välisillä neuvotteluilla voida tässä vaiheessa vaikuttaa asioiden kulkuun.

Flinck katsoi, että eduskunnan istuntokautta on hyödytöntä jatkaa parempi olisi kartoittaa ne asiat, joiden kohdalla voidaan yhteisymmärrykseen päästä.

Sisäministeri Viitanen katsoi, että sosialidemokraattien olisi oltava valmiita vaikuttamaan ympäristönsuojeluesityksen läpiviemiseen, vaikkakaan koko hallituksen esittämää pakettia ei voitaisi tällä kerralla ratkaista. Samalla olisi tietysti korostettava, ettei tällainen järjestely olisi millään tavalla lopullinen.

Sandelin vaati, että ryhmien puheenjohtajien olisi keskusteltava siitä, millä tavoin lisäbudjettiesitys voitaisiin viedä läpi ja samalla selvittää aikataulu eduskunnan lomallensähdöstä.

Puheenjohtaja Niskanen ilmoitti, että ryhmien puheenjohtajat on kutsuttu koolle keskustelemaan edustajien palkkauskysymyksestä. Lisäbudjetin osalta on ilmeisesti pahin asia jaostokäsittelyyn juuttunut esitysniippu.

Friberg ilmoitti, että Ruotsalaisen Työväenliiton piirissä on vaikea selittää, jos sosialidemokraatit torjuvat tässä

vaiheessa ympäristönsuojeluasioiden siirtämistä tarkoittavat esitykset.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja Niskanen totesi, että ryhmän aikaisemman kannanoton mukaisesti lisäbudjetti olisi pyrittävä viemään läpi mahdollisimman pitkälle hallituksen esittämässä muodossa.

7 §.

Esillä sosiaalivaliokunnan mietintö kansaneläkkeiden tukiliisiin ja sumistukeen esitetyistä muutoksista.

Ministeri Kaipainen katsoi valiokunnan enemmistön kannan merkitsevän sekä lakiteknisesti että kustannuksiltaan ratkaisuja, joihin hallitus ei ilmeisesti voi yhtyä. Esim. asumistukijärjestelmän osalta valiokunnan tekemät muutokset merkitsevät koko asumistukimääritelmän muuttamista.

Hallitus on omassa keskuudessaan keskustellut asiasta ja päättänyt, että esitys on hyväksyttävä pääosiltaan hallituksen esittämässä muodossa. Muussa tapauksessa hallitus vetänee esityksen takaisin toisen käsittelyn jälkeen. Uusi samaa tarkoittava esitys annettaisiin tässä tapauksessa heti syysistuntokauden alussa.

Eräiltä tahoilta saatujen tietojen mukaan on tosin vielä mahdollista, että kysymyksessä löydettäisiin yhteisratkaisu.

Pohjonen katsoi, että ryhmän jäsenille olisi tapahtuneen johdosta annettava perusteellinen selvitys.

Kaipainen vastasi, että hänen tarkoituksenaan on käyttää laajahko puheenvuoro esityksen ensimmäisessä käsittelyssä.

SOSIALIDEMOKRAATTINEN EDUSKUNTARYHMÄ

Sos.-dem. eduskuntaryhmän kokous

kesä

kuun 8

p:nä 19

klo 13.00

	Jaa	Ei		Jaa	Ei
Aalto Lyyli V			Myrskyläinen Salme V 13.15		
Ahde Matti V			Mäkelä Uljas V		
Ahonen Arvo			Mäkinen Väinö		
Ajo Aimo V			Nevalainen Valde		
Breilin Reino			Niskanen Esko V		
Eskman Margit			Paasio Rafael V		
Flinck Anni V			Paasivuori Tyyne V		
Forsman Mauno			Pajunen Veikko V		
Friberg Ralf V			Pohjonen Antti V		
Haapasalo Kalervo			Raatikainen Kaisa V		
Helle Veikko			Rantala Jorma V		
Hostila Sulo V			Salama Aune		
Hykkäälä Heikki V			Salmivuori Kaarle		
Järvisalo-Kanerva Riitta V			Salo Eero V		
Kaipainen Osmo V			Sandelin Valdemar V		
Kalavainen Meeri V			~~Siltanen Sylvi~~		
Karkinen Seija V			Sorsa Kalevi		
Koivisto Tellervo (Hki) V			Sundqvist Ulf		
Koivisto Tellervo (Tre) V 13.20			Söderman Ulf		
Knuuttila Sakari			Taipale Ilkka		
Kohtala Leo			Tiilikainen Paavo V		
Lehtinen Lasse V			Tikka Seppo V		
Lepistö Eeli V			Tikkanen Ville		
Liikanen Erkki V			Tuomioja Erkki V		
Lillqvist Bror V			Turunen Väinö V		
Lindeman Lars			Työläjärvi Pirkko V		
Loikkanen Eino V 13.40			Vilponiemi Väinö V		
Luja-Vepsä Sinikka V			Voutilainen Uki V		

Pöytäkirja Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin eduskuntatalolla 15 päivänä kesäkuuta 1972 alken klo 15.00. Puhetta johtivat Meeri Kalavainen ja Paavo Tiilikainen. Sihterinä toimi Seppo Nevala. Pöytäkirjan tarkastajat Lars Lindeman ja Eino Loikkanen.

1 §.

Suoritettiin nimenhuuto.

2 §.

Puheenjohtaja saattoi ryhmän tiedoksi eräitä ilmoitusasioita.

3 §.

Ryhmä valitsi toimikunnan ehdotuksen mukaisesti IPUN matkalle Pohjois-Koreaan Lasse Lehtisen sekä varalle Pirkko Työläjärven ja Seppo Tikan.

4 §.

Ryhmä nimesi Itämeren viikolle aikaisemmin valittujen edustajien lisäksi Salme Myyryläisen.

5 §.

Ryhmä valitsi toimikunnan ehdotuksen mukaisesti tasa-arvoasiain neuvottelukuntaan edustajiksi Lyyli Aallon, Sinikka Luja-Vepsän, Antti Pohjosen ja Seppo Tikan.

6 §.

Esillä esitys uudesta viljakauppalaista.

Keskustelun aluksi käytti asiantuntijapuheenvuoron johtaja Olavi Salonen, joka totesi esityksen olevan keskustapuolueen ja MTK:n useassa eri yhteydessä esittämän tavoitteen mukainen.

Erikoisesti olisi kiinnitettävä valiokunnan mietinnössä huomiota kahteen eri kohtaan. Esityksen 5 §:ssä olisi poistettava sana "laatuhinnoittelussa" ja samoin olisi lain 7 §:stä poistettava sana "tarvittaessa". Tämä viimeksi mainittu korjaus merkitsisi sitä, että eduskunta velvoittaisi hallituksen ilman muuta antamaan yksityiskohtaiset määräykset asetuksella.

Lisäksi olisi asia tarkistettava myös lain säätämisjärjestystä koskevalta osalta sillä aiemmin säädettyä viljavarastolakia käsiteltäessä on noudatettu valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n määräyksiä.

Lindeman oletti, että aloitteen pohjalta nyt esillä oleva esitys on muunnelma asianomaisen komitean muutamia vuosia sitten jättämästä mietinnöstä.

Moraalisesti esitys saattaa olla paikallaan, koska se tekee oikeutta jokaiselle myyjälle. Kuitenkin voidaan asettaa kyseenalaiseksi se, tarvitaanko tällaista lakia lainkaan. Tällä perusteella ryhmä voisi aivan perustellusti ottaa esitykseen nähden kielteisen kannan. Sitä paitsi saattaisi olla taktillisesti viisasta jäädä tällaisessa kysymyksessä yksin kuten usein ennenkin on tapahtunut. Mikäli muuta vaihtoehtoa ei löydy, on esityksen käsittelyä jarrutettava syksyyn, johon mennessä voitaisiin menvotella esim. SKDL:n kanssa.

Antti Halme kiinnitti huomiota siihen, että esityksen mukaan ministeriö saa erittäin suuret valtuudet. Tarvittaessa

sana esityksen 7 §:stä olisi ehdottomasti poistettava.

Puolueen maatalouspoliittinen työryhmä on käsitellyt asiaa ja ottanut esitykseen jyrkän kielteisen kannan. Lähinnä on arvostelu kohdistettu tällöinkin siihen, että ministeriöön keskittyy liikaa valtaa.

Niskanen katsoi, ettei lain hyväksyminen ole mitenkään kohtalokasta. Poliittisesti se sensijaan on arveluttavaa, sillä kysymys on usein ollut esillä hallitusneuvotteluissa, joten asian ratkaisu aloitteen pohjalta ei ole mielekästä. On varsin todennäköistä, että kepun taholta nyt esiin heitetty aloite on aikaisemmin Kaasalaisen ministerikaudella ollut odottamassa hänen pöytälaatikossaan.

On pidettävä valitettavana, että asia on mennyt jo toisen käsittelyn asteelle.

Voutilainen yhtyi käsitykseen, jonka mukaan esitystä ei olisi pitänyt päästää näin pitkälle. Ainakin sana "tarvittaessa" olisi poistettava lain 7 §:stä.

Salonen katsoi, että maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnön perustelut ja itse lakiteksti ovat monessa kohdin ristiriidassa keskenään. On ilman muuta selvää, ettei ministeriölle saa antaa valtuuksia päättää hinnoista ilman, että kysymyksestä tehtäisiin perustuslainluontoinen.

Lindeman epäili, olisiko sosialidemokraattien taholta viisasta vedota esityksen perustuslaillisuuteen.

Raatikainen kysyi, millä tavoin ministeriö voisi vaikuttaa hinnoitteluun, eikö tämä jo nyt tapahdu maataloustulolain pohjalta.

Keskustelun päätyttyä ryhmä hyväksyi puheenjohtajan ehdotuksen asian siirtämisestä maa- ja metsätalousvaliokunnan ryhmälle. mahdollisia jatkotoimenpiteitä varten.

7 §.

Esillä perustuslakivaliokunnan lausunto sosiaalivaliokunnan mietinnön johdosta, koskien tukilisästä ja asumistuesta annetun lain muuttamista.

Vilponiemi totesi asiantuntijoiden pääsihteeri Salervon ja professori Sipposen asettuneen valiokunnassa kysymykseen nähden vastakkaiselle kannalle. Pääsihteeri lähti omassa lausunnossaan siitä, että sosiaalivaliokunnan tekemät muutosehdotukset ovat pääosaltaan sellaisia, joiden tekemiseen valiokunnalla on vakiintuneen eduskuntakäytännön mukaan oikeus. Hänen mielestään ainoastaan sosiaalivaliokunnan ehdotus polain 4 §:n muuttamisesta on käsiteltävänä olleen asian ulkopuolelle menevä.

Professori Sipponen edusti tässä suhteessa väljempää tulkintaa ja katsoi, että eduskunta voimuuttaa tähän asti omaksumaansa tulkintaa. Tämän mukaisesti sosiaalivaliokunnalla olisi ollut oikeus puuttua koko avoinna olevaan asiaan siis myös ehdotuksen 4 §:ään.

Koska sosialidemokraattisen perustuslakivaliokunnan jäsenet ovat tässä kysymyksessä osoittaneet olevansa eri mieltä, olisi ryhmän tässä kokouksessa annettava perustuslakivaliokunnan ryhmälle selvät toimintaohjeet.

Kohtala ilmoitti yhtyvänsä niihin näkemyksiin, joita professori Sipponen on valiokunnassa edustanut. On lähdettävä siitä, että perustuslakivaliokunta voi lausunnossaan puuttua vain kysymyksen oikeudelliseen puolueen. Asiallisesti ei sosiaalivaliokunnan tekemiä muutosesityksiä voida pitää tarkoituksenmukaisina, mutta ne mahtuvat kyllä valtiopäiväjärjestyksen 31 §:ssä kansanedustajalle säädetyn aloiteoikeuden piiriin.

Pääsihteerin omaksuma tulkinta on vanhan konservatiivisen käytännön mukainen, mutta nykyisin esim. SDP pyrkii eduskunnan ja sitä kautta yksityisten kansanedustajien vallan lisäämiseen. Kun otetaan hummioon tapaus Ahde on sosialidemokratian tässä tapauksessa johdonmukaisesti seurattava sitä tulkintaa, joka takaa yksityiselle edustajalle väljemmät mahdollisuudet esityksien ja aloitteiden tekemiseen.

Valiokuntaryhmän olisi nyt omaksuttava kokonaisvaltainen linja, eikä missään tapauksessa palattava "suuriruhtinaan ajan tulkinnan kannalle".

T.M. Koivisto piti valitettavana sitä, että suuri valiokunta on yleensä lähettänyt kysymyksen perustuslakivaliokuntaan. Ratkaistiinpa tämä ongelma niin taikka näin, se tulee myöhemmin meitä vastaan.

Sosialidemokraattina tuntuu erittäin vaikealta yhtyä porvareiden vanhaan kantaan edustajille kuuluvaan aloiteoikeuteen nähden.

Tässä tapauksessa olisi toivottavaa, ettei ryhmän jäsenten tarvitsisi äänestää, vaan että ryhmä yksimielisesti päättäisi omaksua väljemmän tulkinnan kokonaisvaltaiseksi linjaksi perustuslakivaliokunnan tulevaa työtä ajatellen.

Pajunen korosti sitä, ettei sosiaalivaliokunnan mietinnön aineellisen sisällön pitäisi antaa vaikuttaa oikeudelliseen tarkasteluun.

Professori Sipposen esittämä näkemys merkitsee varsin laajan tulkinnan hyväksymistä, mikä usein johtaa vaikeisiin rajanvetoihin.

Tarkastelussa on lähdettävä siitä hallituksen esityksen mukaisesta näkemyksestä, että käsite asumiskustannus säilyy

myöskin muutetussa laissa. Tällöin ei millään tavalla voida puuttua asumiskustannusten määrittelyyn.

Vilponiemi ihmetteli, miksi Kohtala nyt tässä yksityisessä tapauksessa on muuttamassa perustuslakivaliokunnassa aikaisemmin omaksuttua käytäntöä.

Siihen kysymykseen nähden, kuinka laaja on edustajan oikeus muutosesitysten tekemiseen, voitaneen palata perusteellisemmin vasta esim. valtiosääntökomitean mietinnössä.

T.M. Koivisto piti selvänä, että hallitus on esityksellään avannut edustajille oikeuden asumiskustannuskäsitteen muuttamiseen, mitä osoittaa selvästi lakiehdotuksessa oleva yksityiskohtainen luettelo asumiskustannuksiin luettavista menoeristä.

Kohtala huomautti, ettei perustuslakivaliokunnan vuoden 1957 valtiopäivillä omaksumaa tulkintaa voida täysin rinnastaa esillä olevaan tapaukseen sillä tuolloin oli kysymys pelkästään alueellisesta rajanvedosta.

Mauno Koivisto katsoi, että periaatteellinen keskustelu edustajan aloittamien oikeuden laajuudesta olisi käytävä muussa tilaisuudessa perusteellisen alustuksen pohjalta.

Ei kuitenkaan pidä harhautua siihen käsitykseen, että perustuslakivaliokunta olisi jokin objektiivisesti asioita tarkasteleva tuomioistuin. Se on päinvastoin tehnyt ja tulee aina tekemään mitä selvintä politiikkaa.

Tuomioja yhtyi Mauno Koiviston käsitykseen siinä, että tässä tilaisuudessa on turha jatkaa periaatekeskustelua. Ratkaisussa olisi tukeuduttava sosialidemokraattisen puolueen perustuslakikysymyksissä omaksumaan kantaan.

Vilponiemi huomautti, ettei perustuslakivaliokunnan kannata lähteä näin hätäisesti muuttamaan monien vuosien aikana omaksuttua käytäntöä.

Mauno Koivisto katsoi, ettei tämän tapauksen osalta kannata tehdä ryhmäpäätöstä myöskään perustuslakivaliokunnan jäsenten osalta.

Eskman ihmetteli, mihin joudutaan jos valiokuntien työssä omaksutaan niin väljän tulkinnan linja, kuin esim. Sipposen lausunto antaa aiheen olettaa. Tämä johtaa täysin mahdottomiin tilanteisiin esim. verolakien käsittelyssä.

Vilponiemi vetosi ryhmän sääntöihin, jonka mukaan valiokuntaryhmän ollessa erimielinen ryhmän on tehtävä asiassa päätös.

Puheenjohtaja Tiilikainen tiedusteli, onko mahdollista jarruttaa asian käsittelyä valiokunnassa.

Vilponiemi vastasi, että valtiopäiväjärjestyksen mukaan valiokunnan on annettava pyydetty lausunto toiselle valiokunnalle viipymättä.

Tuomioja huomautti, että mikäli hallitus vetää koko tukilisien ja asumistukea tarkoittavan muutosesityksen pois, asian käsittely raukeaa myös perustuslakivaliokunnassa.

Mauno Koivisto katsoi, että ryhmän olisi nyt ensisijaisesti päätettävä, onko asiassa tehtävä ryhmäpäätös vai ei.

Vilponiemi vaati päätöksen tekemistä sillä kysymys on siitä menettelystä, millä perustuslakivaliokunnan jäsenet asiaa jatkossa hoitavat.

Loikkanen ehdotti, että asiassa on tehtävä ryhmäpäätös.

Kohtala ihmetteli, voiko jokin vähemmistö ryhtyä määräilemään sitä, miten eduskunnan enemmistön on käytäytävä.

Tuomioja katsoi, että jäsenten olisi saatava toimia asiassa vapaasti.

Friberg ilmoitti olevansa Tuomiojan kanssa samaa mieltä.

Ahonen kannatti Loikkasen tekemää ehdotusta sillä perusteella, että ryhmän on kaikissa tilanteissa pyrittävä tukemaan omaa hallitusta.

Vilponiemi huomautti, ettei ole lainkaan varmaa, voidaanko valiokuntaan enää kutusua lisää asiantuntijoita.

Pääministeri Paasio piti selvänä, että perustuslakivaliokunnan on kaikissa tilanteissa noudatettava voimassa olevaa lakia. Laaja tulkinta johtaa useimmissa kysymyksissä siihen, ettei istuva hallitus voi vastata ratkaisujen finanssipuolesta.

Erikoisesti tapaus Ahde on osoittautunut vaaralliseksi sen vuoksi, että se voi avata mahdollisuudet uudelle tulkinnalle.

Mikäli eduskunnan oikeuksia halutaan tämäntapaisissa asioissa lisätä, se voi tapahtua vain lainsäädäntöä muuttamalla.

Tuomioja vaati, että ensin olisi ratkaistava, tehdäänkö asiassa ryhmäpäättös vai ei. Mikäli tällöin päätös olisi myönteinen, olisi asiallista keskustelua jatkettava.

Puheenjohtaja Tiilikainen esitti meneteltäväksi siten, että ensin äänestettäisiin olisiko asiassa tehtävä ryhmän sääntöjen mukainen ryhmäpäättös vai ei.

Puheenjohtajan menettely hyväksyttiin.

Kätten nostolla tapahtuneen äänestyksen jälkeen puheenjohtaja totesi, että ryhmäpäättöstä oli kannattanut 15 jäsentä 13 jäsenen vastustaessa. Näin ryhmäkokous oli päättänyt, että asiasta on tehtävä sääntöjen mukainen ryhmäpäättös.

Tuomioja katsoi äänestyksen tuloksen edellyttävän, että asiallista keskustelua on syytä jatkaa.

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa ei ole suinkaan kysymys lain muuttamisesta vaan yksinomaan lain tulkinnasta. Tällöin on esillä poliittinen ratkaisu.

Tässä tapauksessa olisi asetuttava toveri Kohtalan kannalle laajemman tulkinnan hyväksymisen puolesta.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja Tiilikainen katsoi, että ryhmäkokouksen on nyt tehtävä päätös kahden tehdyn ehdotuksen välillä. Vastakkain ovat toisaalta pääsihteeri Salervon valiokunnassa edustama näkemys, jonka mukaan perustuslakivaliokunnan on tässä kysymyksessä pysyttävä eduskuntatyössä omaksutulla kannalla edustajan aloiteoikeuteen nähden ja toisaalta professori Sipposen edustama kanta, jonka mukaan sosiaalivaliokunnan tekemät muutosesitykset mahtuvat valtiopäiväjärjestyksen yksityiselle edustajalle säätämien rajojen puitteissa.

Kätten nostolla tapahtuneen äänestyksen jälkeen puheenjohtaja totesi äänestyksen tuloksen. Pääsihterin edustama kanta 19 ääntä, professori Sipposen edustama kanta 7 ääntä.

Puheenjohtaja Tiilikainen totesi, että ryhmä on tässä kysymyksessä tehnyt ryhmän sääntöjen 14 §:n mukaisen päätöksen joka merkitsee sitä, että sosiaalivaliokunnan käsiteltävänä olevan lain 4 §:ään tekemät muutokset ovat hallituksen esityksen ulkopuolelle meneviä.

8 §.

Esillä hallituksen selonteko EEC-neuvotteluista.

Keskustelussa ministeri Linnamo ilmoitti, että hallituksen taholta annettavan selonteon pituus on noin 15 liuskaa. Sisällöltään se on puhtaasti historiallinen katsaus, jossa selvitetään niitä vaiheita, joita Suomen ja Euroopan Talousyhteisön välisissä suhteissa on esiintynyt. Tällöin tulevat esille presidentti Kekkonen puhe, Karjalaisen a-hallituksen toiminta, Auran virkamieshallituksen toiminta sekä tietysti kaikkein perusteellisemmin neuvottelujen eri vaiheet molempien osapuolten näkökulmasta tarkasteltuna.

Selonteko on hallituksen käsityksen mukaan aika lailla turha. Siinä voidaan ilmoittaa ainoastaan ne mitkä ovat olleet Suomen kannat kussakin eri vaiheessa. Samoin voidaan luonnollisesti ilmoittaa EEC:n ministerineuvoston neuvotteluvaltuudet ja mielipiteet.

Positiivisinta selonteon yhteydessä on tietysti se mielipiteiden vaihto, jolla toivottavasti kyetään hälventämään epäluuloja ja ilmeisiä väärinkäsityksiä.

Ryhmäpuheenvuoroa on valmisteltu puolueen integraatio-työryhmässä. Tässä puheenvuorossa tulevat luonnollisesti esille mahdollisesti tehtävän sopimuksen sisäpoliittiset vaikutukset, joihin ei voida kajota hallituksen virallisessa puheenvuorossa.

Ahonen tiedusteli, mikä on lopulta ryhmän linja käytävässä keskustelussa.

Puheenjohtaja Tiilikainen vastasi, että puheenvuorojen on luonnollisesti noudatettava puolueen ohjelman ja virallisten päätösten linjaa.

Loikkanen katsoi, että ryhmän olisi tehtävä puheenvuorojen suhteen ryhmäpäätös.

Ministeri Linnamo piti tärkeänä, että puheissa todetaan hallituksen edelleen jatkavan neuvotteluja talousyhteisön kanssa.

Lillqvist kysyi, millä tavalla sopimus vaikuttaa kauppataaseeseen.

Loikkanen vaati, että asiassa olisi tehtävä sellainen ryhmäpäätös, jossa ilmoitetaan ryhmän tukevan hallituksen ja puolueen päätösten henkeä.

Joissakin yhteyksissä mm. eräässä Tampereella pidetyssä tilaisuudessa on lähinnä puolueen nuorisoliikkeen taholta jaettu painettua kirjasta, jossa vaaditaan hallinnasta katkaisemaan EEC:n kanssa käynnissä olevat neuvottelut.

Liikanen ihmetteli, millä perusteella voidaan ryhmää vaatia olemaan hallituksen takana, kun hallituksen linjasta ei ole täyttä selvyyttä.

Kukaan ei esittäne neuvottelujen katkaisemista enää tässä vaiheessa, kun ne ovat lopuillaan.

Tuomioja vastasi Lillqvistille, että erään H:gin Yliopistossa tehdyn tutkimuksen mukaan vaihtotaseen alijäämä tulee olemaan EEC-sopimuksen jälkeen 3202 milj.markkaa suurempi kuin tänä vuonna.

Mauno Koivisto katsoi olevan viisainta välttää liikaa innostusta. Hallituksen piirissä ei ole otettu mitään kantaa. Puheenvuoroissa ei pidä vaatia neuvottelujen katkaisemista, mutta luonnollisesti muuta perusteltua arvostelua on syytä esittää.

SOSIALIDEMOKRAATTINEN EDUSKUNTARYHMÄ

Sos.-dem. eduskuntaryhmän kokous *kesä* kuun *15* p:nä 19*72* klo *15.00*

	Jaa	Ei		Jaa	Ei
Aalto Lyyli <i>V</i>			Myyryläinen Salme <i>ilm.</i>		
Ahde Matti <i>V</i>			Mäkelä Uljas <i>V</i>		
Ahonen Arvo <i>V</i>			Mäkinen Väinö		
Ajo Aimo <i>V</i>			Nevalainen Valde <i>V</i>		
Breilin Reino			Niskanen Esko <i>ilm.</i>		
Eskman Margit <i>V</i>			Paasio Rafael <i>V</i>		
Flinck Anni <i>V</i>			Paasivuori Tyyne <i>V</i>		
Forsman Mauno			Pajunen Veikko <i>V</i>		
Friberg Ralf <i>V 15.50</i>			Pohjonen Antti <i>V</i>		
Haapasalo Kalervo			Raatikainen Kaisa <i>V</i>		
Helle Veikko <i>V 16.10</i>			Rantala Jorma <i>V</i>		
Hostila Sulo <i>ilm.</i>			Salama Aune <i>V</i>		
Hykkäälä Heikki <i>V</i>			Salmivuori Kaarle <i>ilm.</i>		
Järvisalo-Kanerva Riitta <i>ilm.</i>			Salo Eero <i>V 15.30</i>		
Kaipainen Osmo <i>ila.</i>			Sandelin Valdemar <i>V</i>		
Kalavainen Meeri <i>V</i>			~~Siltanen Sylvi~~		
Karkinen Seija <i>V 15.35</i>			Sorsa Kalevi <i>ilm.</i>		
Koivisto Tellervo (Hki) <i>V</i>			Sundqvist Ulf <i>V 15.25</i>		
Koivisto Tellervo (Tre) <i>V</i>			Söderman Jacob <i>ilm.</i>		
Knuuttila Sakari			Taipale Ilkka <i>ilm.</i>		
Kohtala Leo <i>V</i>			Tiilikainen Paavo <i>V</i>		
Lehtinen Lasse <i>ilm.</i>			Tikka Seppo <i>ilm.</i>		
Lepistö Eeli <i>V</i>			Tikkanen Ville <i>V</i>		
Liikanen Erkki <i>V</i>			Tuomioja Erkki <i>V</i>		
Lillqvist Bror <i>V</i>			Turunen Väinö <i>ilm.</i>		
Lindeman Lars <i>V</i>			Työläjä Järvi Pirkko <i>V</i>		
Loikkanen Eino <i>V</i>			Vilponiemi Väinö <i>V</i>		
Luja-Vepsä Sinikka <i>V</i>			Voutilainen Uki <i>V</i>		

Pöytäkirja Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin eduskuntatalossa 20 päivänä kesäkuuta 1972. Puhetta johti Esko Niskanen. Läsnä kts. liite. Sihteerinä toimi Seppo Nevala. Pöytäkirjan tarkastajat Mauno Forsman ja Ralf Friberg.

1 §.

Suoritettiin nimenhuuto.

2 §

Puheenjohtaja saattoi ryhmän jäsenten tiedoksi kevätistuntokauden viimeisten istuntojen ajankohdat.

3 §.

Esillä menettely lisätalousarvion ponsiäänestyksissä.

Keskustelussa ministeri Koivisto ilmoitti käyneen selville, että ei-sosialististen puolueiden johtajat ovat sopineet eläkeasian läpiviemisestä ennen kesäloman alkua.

Mäkelä ilmoitti sosialidemokraattien esittäneen suuressa valiokunnassa käsittelyn pohjaksi hallituksen esitystä.

Tiukan äänestyksen jälkeen ei suuri valiokunta hyväksynyt keskustapuolueen ehdotusta kuntaryhmituksen poistamisesta.

Ryhmän olisi nyt tässä kokouksessa keskusteltava perusteellisesti menettelystä sekä ponsiäänestyksissä että eläkelain käsittelyssä.

Ministeri Koivisto vaati, että sosialidemokraattien taholta on tehtävä ehdotus hallituksen esityksestä käsittelyn pohjaksi.

Voutilainen totesi, että jos hallitus saa epäluottamuslauseen lisäbudjetin ponsiäänestyksissä määräytyy ryhmän menettely eläkeasiaan tämän mukaisesti.

Eskman tiedusteli, onko sosialidemokraattien syytä pitää kiinni hallituksen esityksestä siinä tapauksessa, jos hallitus saa lisätalousarvion yhteydessä epäluottamuslauseen.

Tällöin ryhmän olisi harkittava esim. ehdotusta tukilisien korottamisesta 80 markkaan, jolloin eläkepaketista saataisiin potti myös sos.-dem. puolueelle.

Kaipainen katsoi, ettei hallituksen taholta ole enää syytä epäluottamuslauseen jälkeen tarkastella eläke-esitystä puhtaasti eläkepoliittisena kysymyksenä.

Ahde huomautti olevan ilmeistä, että keskustapuolueen ehdotus kuntaryhmittelyn poistamisesta menee suuressa salissa läpi. Tällöin olisi myös sosialidemokraattien otettava asiasta ne poliittiset pisteet, jotka suinkin on mahdollista saada.

Paasio ilmoitti saaneensa tietää, ettei keskustapuolue tue ponsiäänestyksissä Ilaskiven ja Vennamon epäluottamuslause-esityksiä.

Puheenjohtaja Niskanen totesi tilanteen muuttuneen Paasion ilmoituksen jälkeen. On pidettävä selvänä, ettei SKDL ole mukana kokoomuksen ponsiesityksessä.

Ministeri Koivisto piti liian läpinäkyvänä, jos sosialidemokraattien taholta nyt lähdetään tekemään markkamääräisiä korotusesityksiä hallituksen esitykseen.

Kaipainen katsoi olevan tarkoituksenmukaisinta seurata lain toinen käsittely ja vetää tämän jälkeen johtopäätöksiä.

Erikoisen vaikeaksi muodostuu rahoituskysymys siinä tapauksessa, että keskustapuolueen ehdotus kuntaryhmituksen

poistamisesta menisi läpi.

Mikäli hallitus ei saa epäluottamuslausetta, ei sosiaalidemokraattien ole syytä lähteä muutosesityksiin eläke-esityksessä.

Knuuttila varoitti lähtemästä avoimeen huutokauppaan, sillä tämän seurauksena ei tulisi kovinkaan onnistuneita poliittisia ratkaisuja.

Puheenjohtaja Niskanen katsoi kuntaryhmituksen poistamisesityksen olevan ilmeisesti kaikkein vaikeimman asian. Ilmeisesti on hyödytöntä äänestää tätä esitystä vastaan, koska se kuitenkin menee läpi.

Puhemiesneuvoston tarkoituksena on pyrkiä siirtämään eläkeasian käsittely, mutta siihen ei ministeri Koiviston ilmoituksen mukaan ole mahdollisuuksia.

Ahde katsoi, että ryhmän taholta on käytettävä selventävä puheenvuoro, siitä miksi sosialidemokraatit suuressa valio-kunnassa ovat vastustaneet keskustapuolueen ehdotusta.

Vilponiemi sanoi olevan täysin sopimatonta nostaa enää tässä vaiheessa käsiä pystyyn. On pysyttävä johdonmukaisesti omalla kannalla ja löydettävä kokonaisvaltainen ratkaisu.

Kaipainen katsoi, että ryhmän jäsenille olisi pysymyksessä annettava vapaat kädet.

Mäkelä piti viisaana, että Kaipainen käyttää toisessa käsittelyssä puheenvuoron, jossa hän vielä kerran vetoaa edustajiin hallituksen esityksen hyväksymiseksi.

Ministeri Koivisto katsoi, että jos sosialidemokraatit nyt kääntävät kelkkansa on sitä varsin vaikea puolustaa julkisuudessa.

Friberg katsoi olevan johdonmukaista pysyä sillä kannalla, jonka ryhmä on tähän mennessä eläkekysymyksessä omaksunut.

Asia on kuitenkin ryhmän edessä myöhemmin, joten on kohtuutonta lähteä tässä vaiheessa huutokaupan tielle.

Pajunen katsoi henkilökohtaisesti olevan mahdotonta muuttaa suuressa valiokunnassa omaksuttua kantaa.

Ahde vaati, että ryhmän on tehtävä päätös menettelytavasta.

Pääministeri Paasio huomautti keskustapuolueen ehdotuksen kuntaryhmituksen poistamisesta vaarantavan koko kuntien kalteusluokitusjärjestelmän.

Puheenjohtaja Niskanen totesi keskustelun päätteeksi, että ryhmän on viisainta asettua eläkepaketin käsittelyssä hallituksen esityksen taakse.

Tämä puheenjohtajan yhteenveto hyväksyttiin myös ryhmäpäätökseksi.

Puheenjohtaja

W. Niskanen

Sihteeri

Leppö Wavala

Pöytäkirja tarkastettu ja hyväksytty.

Haum F. L. M. O.

W. Friberg

SOSIALIDEMOKRAATTINEN EDUSKUNTARYHMÄ

Sos.-dem. eduskuntaryhmän kokous *kesä 20 72 19.20* kuun ..... p:nä 19. .... klo .....

	Jaa	Ei		Jaa	Ei
Aalto Lyyli <i>V</i>			Myyryläinen Salme <i>V</i>		
Ahde Matti <i>V</i>			Mäkelä Uljas <i>V</i>		
Ahonen Arvo			Mäkinen Väinö <i>V</i>		
Ajo Aimo <i>V</i>			Nevalainen Valde <i>V</i>		
Breilin Reino			Niskanen Esko <i>V</i>		
Eskman Margit <i>V</i>			Paasio Rafael <i>V</i>		
Flinck Anni			Paasivuori Tyyne <i>V</i>		
Forsman Mauno <i>V</i>			Pajunen Veikko <i>V</i>		
Friberg Ralf <i>V</i>			Pohjonen Antti <i>ilku.</i>		
Haapasalo Kalervo			Raatikainen Kaisa <i>V</i>		
Helle Veikko <i>V</i>			Rantala Jorma <i>V</i>		
Hostila Sulo			Salama Aune <i>V</i>		
Hykkäälä Heikki <i>V</i>			Salmivuori Kaarle		
Järvisalo-Kanerva Riitta			Salo Eero <i>V</i>		
Kaipainen Osmo <i>V</i>			Sandelin Valdemar <i>V</i>		
Kalavainen Meeri			~~Siltanen Sylvi~~		
Karkinen Seija <i>V</i>			Sorsa Kalevi		
Koivisto Tellervo (Hki)			Sundqvist Ulf		
Koivisto Tellervo (Tre) <i>V</i>			~~Säteri~~ <i>ilku.</i>		
Knuuttila Sakari <i>V</i>			Taipale Ilkka <i>ilku.</i>		
Kohtala Leo <i>ilku</i>			Tiilikainen Paavo <i>V</i>		
Lehtinen Lasse			Tikka Seppo <i>V</i>		
Lepistö Eeli			Tikkanen Ville <i>ilku</i>		
Liikanen Erkki			Tuomioja Erkki <i>V</i>		
Lillqvist Bror <i>V</i>			Turunen Väinö <i>V</i>		
Lindeman Lars			Työläjärvi Pirkko		
Loikkanen Eino			Vilponiemi Väinö <i>V</i>		
Luja-Vepsä Sinikka			Voutilainen Uki <i>V</i>		

Pöytäkirja Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin eduskuntatalossa 27 päivänä kesäkuuta 1972. Puhetta johti Esko Niskanen. Läsnä kts. liite. Sihteerinä toimi Seppo Nevala. Pöytäkirjan tarkastajat Osmo Kaipainen ja Meeri Kalavainen.

1 §.

Suoritettiin nimenhuuto.

2 §.

Läsnäolo-oikeus myönnettiin tovereille Rainer ja Henry Nylund Pietarsaaresta.

3 §.

Esillä tilanne täysistunnossa.

Puheenjohtaja Niskanen totesi, että puhemiesneuvoston istunnossa oli äänestetty kansaneläkkeiden muuttamista koskevan esityksen siirtämisestä ensi syksyyn.

Ehdotuksen taakse olivat äänestyksessä asettuneet sosialidemokraatit, kokoomus ja ruotsalaiset. Äänet olivat jakautuneet 7-7 liberaalisen kansanpuolueen Westerlundin äänen ratkaistassa. Liberaalit olivat aiemmin keskusteluissa ilmoittaneet olevansa esityksen siirtämisen kannalla.

Äänestyksen jälkeen puhemies Sukselainen oli ilmoittanut ettei hän halua näin tärkeässä asiassa tehdä väkivaltaista päätöstä.

Ministeri Koivisto ilmoitti, että hallitusneuvotteluissa

on tähän mennessä ehditty keskustella kaikkien muiden puolueiden paitsi kokoomuksen, SMP:n ja Kristillisen liiton kanssa.

Aikataulun suhteen on neuvotteluissa tullut esiin kolmenlaisia käsityksiä. Eräät haluavat nopeasti mahdollisesti jo tällä tai seuraavalla viikolla enemmistöhallitusta. Toiset haluaisivat lisätä ratkaisun alkusyksyyn kun taas kolmannen mieliteen edustajat katsovat, että enemmistöhallitusta tuskin on saatavissa aikaan ennen lokakuun kunnallisvaaleja.

Tähänastiset neuvottelut osoittavat, että ohjelmakysymyksissä on tuskin ennen elokuun alkua päästävissä realistisiin neuvotteluihin. Tällöin, mikäli neuvottelut johtaisivat tulokseen, voitaisiin enemmistöhallitus muodostaa syyskuun alkuun mennessä.

Eläkekysymyksen käsittelyssä tuskin on sosialidemokraattien viivasta enää yrittää käsittelyn siirtämistä. On pyrittävä löytämään sopivat ponsiesitykset, joihin hallitus voisi kaatua. Mikäli epäluottamuslausetta ei esitettäisi, olisi asia annettava tulla loppuun käsitellyksi. Uuden hallituksen olisi tällöin otettava kantaa kahteen kysymykseen. Toisaalta olisi mietittävä, onko valtiontalouden menojen jakautuma oikeassa suhteessa ja toisaalta, olisi selvitettävä, mistä tällaisen esityksen hyväksymiseen tarvittavat varat on löydettävissä.

Joka tapauksessa on selvää, ettei mikään vastuunalainen hallitus voi vahvistaa tämän kaltaista esitystä.

Laajasti ottaen tässä esityksessä ja sen hyväksymisessä on kysymys passiivisen ja aktiivisen väestön välisestä tulonjaosta.

Puheenjohtaja Niskanen sanoi, että liberaalien menettely tämän talven aikana aiheuttaa vähitellen kyllästymistä myös sosialidemokraattien taholla. Ryhmän on oltava valmis ministeri Koiviston ehdottamaan menettelyyn.

Samalla on kuitenkin otettava huomioon se tilanne, minkä eteen ryhmä syksyllä joutuu. Eduskuntaryhmän on vastattava rahoituksesta, olipa puolue hallituksessa yksin tai muiden kanssa.

Lindeman ilmoitti yhtyvänsä Koiviston ja Niskasen esittämiin ajatuksiin.

Ryhmän olisi kevätistuntokauden lopuksi annettava julkilausuma, jossa esitetään tosiasioita eläke-esityksen hoitamisen suhteen. Tällöin olisi osoitettava syylliset, jotka esityksen ovat nykyiselle tielle johtaneet.

On kysyttävä hallitukselta, voiko se olla esittämättä lain vahvistamista.

Ministeri Koivisto vastasi, että voimassa olevien säännösten mukaan hyväksytty laki on vahvistettava kolmen kuukauden kuluttua. Jos näin ei tapahdu, on katsottava, että lakia ei ole esitetty vahvistettavaksi.

Vilponiemi kannatti julkilausuman antamista ryhmän taholta.

Eläke-esityksen käsittely on ollut omiaan antamaan vääriä käsityksiä myös sosialidemokraattisten eläkeläisten keskuudessa.

Esityksen käsittelyn siirtämistä olisi syytä vielä harkita puhemiesneuvostossa. Tämä menettely olisi siistimpi kuin vahvistamatta jättäminen.

Ahonen ilmoitti olevansa Vilponiemen kanssa samaa mieltä siinä, että ainoastaan puhemiesneuvostossa voitaisiin yrittää käsittelyn siirtämistä.

Kokonaisuutena ottaen voidaan todeta, että näin suuri asia on hoidettu sosialidemokraattien kannalta harvinaisen huonosti.

Ryhmä on joutunut äänestämään useita kertoja pienempien eläkkeiden puolesta kuin muut.eduskuntapuolueet.

Vahvistamatta jättäminen olisi kaikkein huonoin mahdollinen vaihtoehto.

Tilanne on puolueen kannalta varsin huono, kun vastassa ovat nyt sekä eläkeläiset että ay-väki.

Julkilausuman antamisesta tuskin on mitään hyötyä, sillä tapahtuneita tosiasioita ja pöytäkirjoissa olevia äänestysnumeroita ei voida muuksi muuttaa.

Tuomioja ihmetteli, mikä estää hallitusta tekemästä asiasta luottamuskysymystä.

Knuuttila huomautti, että vahvistamatta jättäminen merkitsee sitä, että eläke-esityksestä tulee seuraavien vaalien vaalikysymys.

Eräänä rahoitusmahdollisuutena voitaisiin harkita sellaisen esityksen antamista, jossa esitettäisiin porvareille mahdoton rahoitusohjelma. Tällöin voitaisiin huomioida sellaisia seikkoja, kuin eläkekatto ja veroprogression jyrkentäminen.

Tiilikainen kysyi, onko mahdollista saada varma selvyys liberaalisen kansanpuolueen kannasta ennen puhemiesneuvoston istuntoa.

Tästä kysymyksestä hallituksen ei missään tapauksessa pitäisi tehdä luottamuskysymystä. Asiaa olisi yritettävä siirtää puhemiesneuvostossa ja mikäli tämä ei onnistuisi olisi esitys tuotava kolmanteen käsittelyyn.

Ryhmän olisi annettava tässä tapauksessa ehdottomasti julkilausuma, jossa olisi puututtava myös muihin kysymyksiin kuin eläkekysymykseen.

Voutilainen varoitti vasian päästämistä siihen pisteeseen, että käsittelyn siirtämisestä jouduttaisiin äänestämään täysistunnossa.

Missään tapauksessa ei asiasta pitäisi tehdä nyt luottamuslausekysymystä.

Esim. Pohjois-Karjalan näkökulmasta tarkasteltuna kunta-ryhmittymisen poistaminen ei ole niinkään huono asia. Eesityksen heikoin kohta lienee sen 7 §.

Eesityksen käsittelyssä on syntynyt outo tilanne sikäli, että hallituspuolue on joutunut varsin usein tukeutumaan kokoomuksen ja ruotsalaisten tukeen. Tämä on nurinkurista, kun otetaan huomioon, että samaan aikaan käydään neuvotteluja enemmistöhallituksen muodostamiseksi keskustapuolueen kanssa.

Puheenjohtaja Niskanen huomautti, että sikäli kauhean tuntuinen liittoutuma tällä hetkellä perustuu ay-väen näkemyksiin, joissa kokoomuksen ja ruotsalaisten kannat ovat monasti saman suuntaisia. Sen sijaan on jälleen kerran pantava merkille SKDL:n esiintyminen SAK:n kannanotoista piittaamatta.

Breilin korosti, että paine eläkeläisten keskuudessa sosialidemokraatteja vastaan on tällä hetkellä tosiasia.

Siirtämiskysymys olisi ehdottomasti ratkaistava puhemiesneuvoston istunnossa.

Helle katsoi, että sosialidemokraattien on reilusti tunnustettava, että peli on tällä kerralla hävitty. Sikäli tilanne on ihmeellinen, että eläkeläiset ovat kylläkin voittaneet.

Asiaa ei pitäisi jättää enää puhemiesneuvoston ratkaistavaksi, vaan asia olisi päästettävä kolmanteen käsittelyyn. Tämän jälkeen laki olisi vahvistettava ottaen huomioon ennen muuta syksyn kunnallisvaalit.

Kaipainen piti tärkeänä, että ryhmän edustajat ovat puhemiesneuvoston istunnossa edelleen samalla kannalla kuin aikaisemmin.

Hallituksen esitystä on kovasti arvosteltu, mutta on muistettava, että hallitus tuli esityksellä eduskuntaan nimenomaan sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän toivomuksesta.

Koivisto totesi, että ruotsalainen kansanpuolue on ryhtynyt käymään kauppaa ilmeisesti hallitusneuvottelujen kustannuksella.

On myönnettävä, että tilanne on hiukan omalaatuinen, koska samanaikaisesti käydään neuvotteluja eri tasoilla ja eri kokoonpanoissa.

Rantala piti selvänä, että koko eläkepakettia on eduskunnassa pyöritelty hallitusneuvottelujen varjon ollessa taustana.

Mikäli esitys nyt tulee hyväksytyksi, on pyrittävä laaja-pohjaiseen hallituksen mahdollisimman pian.

Pohjonen katsoi, ettei asialle enää voida mitään, vaan esitys on tässä vaiheessa hyväksyttävä.

Julkilausuman antamista on pidettävä tärkeänä kaikissa tapauksissa.

Puheenjohtaja Niskanen totesi, ettei asia enää tule täysistuntoon, jos puhemiesneuvosto päättää käsittelyn siirtämisestä.

Mäkelä varoitti käsittelyn siirtämisestä, sillä seuraava kiristysruuvi on ilmeisesti eduskunnan lomallelähdön lykkääminen.

Eskman sanoi, ettei lakia voida jättää vahvistamatta. Sen sijaan on käytettävissä kaksi muuta mahdollisuutta.

Ensinnäkin on mahdollista, että hallitus antaa esityksen rahoituslaista ennen hyväksyttävän lain vahvistamista. Mikäli rahoituslakia ei hyväksytä, hallitus esittää eronpyyntönsä. Toisena mahdollisuutena on se, että vähemmistöhallitus eroaa ilman muuta, ennen kuin se esittää lakia vahvistettavaksi. On huomattava, että hallituksen esitykseen sisältyvä täytäntöönpanoaikataulu estää vahvistamatta jättämisen lykkäämisen esim. kolmella kuukaudella.

Tiilikainen perui aikaisemman käsityksensä ja ilmoitti olevansa sitä mieltä, että esitys voidaan päästää kolmanteen käsittelyyn.

Rahoituslain yhteydessä hallituksella olisi mainio tilaisuus tehdä luottamuslausekysymys.

Mäkinen piti selvänä, että ainoa hyväksyttävä tie löytyy Eskmanin tekemästä ehdotuksesta. Tässä vaiheessa olisi ainoastaan ilmoitettava, että esitys rahoituslaista tullaan antamaan myöhemmin.

AJo ilmoitti yhtyvänsä Mäkisen käsitykseen.

Puheenjohtaja Niskanen totesi käydyn keskustelun keskittyneen lähinnä yksinomaan esityksen rahoittamiseen. ON kuitenkin huomattava, että esim. ay-liike ei ole huolestunut rahoituksesta. Se sensijaan pitää tärkeänä ja huomionarvoisena, että paikkakuntaluokituksen poistaminen merkitsee automaattisesti noin 6-7 %:n nousua palkkakustannuksiin.

Vielä pahempana on pidettävä sitä, että esitys merkitsee kaikkein pahinta takaiskua maassamme harjoitettavalle kehitysaluepolitiikalle. Kun palkkakustannukset nousevat yhtä suuriksi Pohjoisessa kuin etelässä, ei ole odotettavissa, että yksityinen pääoma kovin mielellään siirtyisi kehitysalueille.

Keskustelun päätyttyä ryhmä päätti, että esitystä ei oteta enää esille puhemiesneuvoston istunnossa, vaan että käsittelyä jatketaan tänään kolmannessa käsittelyssä.

Samalla ryhmä antoi valtuudet ryhmän puolueoimikunnan jäsenille saattaa torstaina julkisuuteen ryhmän lausunto kevät-istuntokauden päättyessä.

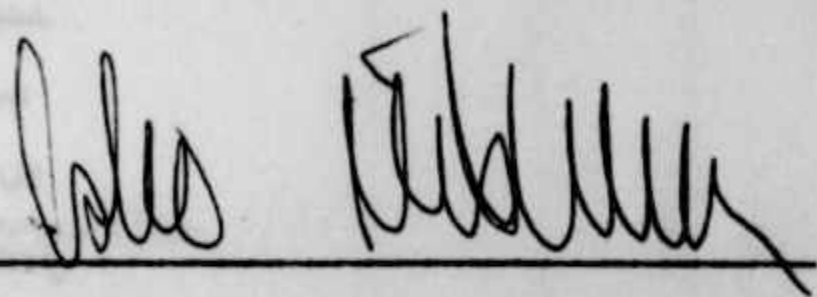
Pajunen toivoi, että julkilausumassa otettaisiin huomioon se tilanne, mihin Ruotsin sosialidemokraattinen puolue on joutunut. Eläkekysymyksen käsittelystä sitä vastoin olisi sanottava mahdollisimman niukasti.

4 §.

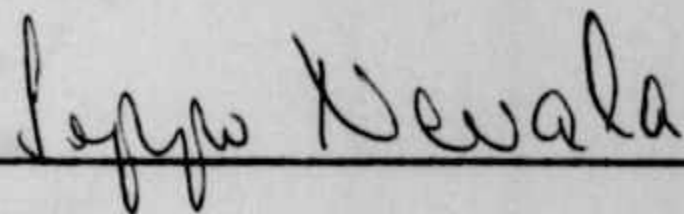
Matti Ahde saattoi ryhmän jäsenten tiedoksi Oulun ja Lapin lääneissa kesäkokouksen yhteydessä suoritettavien ja puhetilaisuuksien paikkakunnat ja ajankohdat.

Samalla merkittiin tiedoksi, että ryhmän jäsenet kokoontuvat 7.8. pidettävää kesäkokousta varten Oulussa sunnuntaina 6.8. klo 21 mennessä.

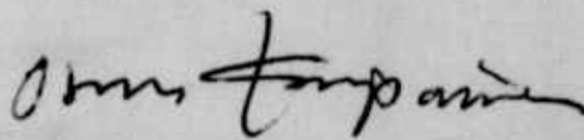
Puheenjohtaja

Sihteeri

Pöytäkirja tarkastettu ja hyväksytty:

SOSIALIDEMOKRAATTINEN EDUSKUNTARYHMÄ

Sos.-dem. eduskuntaryhmän kokous *kevä* kuun *27* p:nä *1972* klo *12.40*

	Jaa	Ei		Jaa	Ei
Aalto Lyyli ✓			Myyryläinen Salme ✓		
Ahde Matti ✓			Mäkelä Uljas ✓		
Ahonen Arvo ✓			Mäkinen Väinö ✓		
Ajo Aimo ✓			Nevalainen Valde		
Brellin Reino ✓			Niskanen Esko ✓		
Eskman Margit ✓			Paasio Rafael		
Flinck Anni ✓			Paasivuori Tyyne ✓		
Forsman Mauno ✓			Pajunen Veikko ✓		
Friberg Ralf			Pohjonen Antti ✓		
Haapasalo Kalervo			Raatikainen Kaisa ✓		
Helle Veikko ✓			Rantala Jorma ✓		
Hostila Sulo ✓			Salama Aune ✓		
Hykkäälä Heikki ✓			Salmivuori Kaarle		
Järvisalo-Kanerva Riitta ✓			Salo Eero ✓		
Kaipainen Osmo ✓			Sandelin Valdemar ✓		
Kalavainen Meeri ✓			~~Siltanen Sylvi~~		
Karkinen Seija ✓			Sorsa Kalevi		
Koivisto Tellervo (Hki) ✓			Sundqvist Ulf		
Koivisto Tellervo (Tre) ✓			<i>Sundqvist Ulf</i> Taipale Ilkka ✓		
Knuuttila Sakari			Tiilikainen Paavo ✓		
Kohtala Leo ✓			Tikka Seppo ✓		
Lehtinen Lasse			Tikkanen Ville		
Lepistö Eeli ✓			Tuomioja Erkki ✓		
Liikanen Erkki ✓			Turunen Väinö ✓		
Lillqvist Bror ✓			Työläjärvi Pirkko ✓		
Lindeman Lars ✓			Vilponiemi Väinö ✓		
Loikkanen Eino ✓			Voutilainen Uki ✓		
Luja-Vepsä Sinikka ✓					

Pöytäkirja Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin 7 päivänä elokuuta 1972 klo 10.00 Oulun kaupunginvaltuuston istuntosalissa. Puheenjohtajana toimi Esko Niskanen. Läsnä kts. liite. Pöytäkirjan tarkastajat Uljas Mäkelä ja Väinö Mäkinen. Sihteerinä toimi Seppo Nevala.

1 §.

Suoritettiin nimenhuuto.

2 §.

Myönnettiin läsnäolo-oikeudet (luettelo pöytäkirjan liitteenä).

3 §.

Puheenjohtaja saattoi ryhmän jäsenten tiedoksi eräitä ilmoitusasioita.

4 §.

Kuultiin selostukset hallitusneuvotteluista.

Puheenjohtaja Paasio totesi, että hallituksen ero heinäkuussa on sattunut jälestäpäin arvioiden oikeaan aikaan.

Virolaisen osuus hallitusneuvottelujen vetäjänä jäi varsin vähäiseksi ja hänen onnistui luikerrella pois varsin aikaisessa vaiheessa.

Hallituksen voimasuhteet tulevat ilmeisesti myös aiheuttamaan vaikeuksia. Keskustaryhmillä on tavoitteena porvarillinen enemmistö kun taas sosialidemokraattien lähtee siitä, että kukin ryhmä pelaa omilla resursseillaan.

Asetetut työryhmät eivät vielä ole aloittaneet toimintaansa. Niillä on aikaa noin 1 viikko järjestelijän asettaman aikarajan mukaisesti.

Sorsa totesi puoluetoimikunnan päättäneen Virolaisen luovuttua ottaa tehtävät ja samalla hallitusneuvottelujen vetämisen johdon sos.-dem.puolueelle.

Yleisenä havaintona voi todeta, että yleinen ärtymys on leimaa-antavana työryhmien nyt aloitettua toimintansa.

Ministeri Koivisto kosketteli EEC-sopimuksen sisältöä ja totesi vastapuolen myöntyneen viime vaiheessa lähes kaikkiin Suomen esittämiin vaatimuksiin. Parempaa sopimustekstiä ei meidän taholta ole edes esitetty.

Allekirjoittamisen suhteen tulee lähteä siitä, ettei sos.-dem. puolue ole yhteishyvän puolue. Kaikissa vaiheissa on kuitenkin maan hallituksena toimivan valtioneuvoston tunnustettava yleiset valtakunnalliset intressit.

Hallitusneuvotteluissa kolme keskustaryhmää ja ennen kaikkea keskustapuolue pyrkivät antamaan sen kuvan kuin EEC-kysymyksen hoitamisesta olisi jo sovittu Linnamon selostuksen yhteydessä. Kuitenkin vaikuttaa aivan ilmeiseltä, etteivät muut ryhmät ole edes perehtyneet sos.-dem. puolueen asettamiin sisäpoliittisiin ehtoihin.

Puoluekokouksen hyväksymistä ehdoista näyttää markkinahäiriölain säätäminen olevan helpoimmin toteutettavissa. Suhdannevarauskysymyksen järjestämisestä ei ole edes sos.-dem. puolueen omassa keskuudessa vielä riittävästi keskusteltu.

Tätä kysymystä selvittelee sitä paitsi parhaillaan toimikunta, jonka toimeksianto poikkeaa jonkinverran ns. Vallengiuksen komitean mietinnöstä.

Tulo- ja menoarvioesityksen valmistelun jatkaminen on mahdotonta ennen kuin tietyt suuret kysymykset on ratkaistu. Kuitenkin voidaan todeta, ettei budjetin lähtövalmisteluissa ole oletettu mitään näin mahtaviin mittasuhteisiin nousevaa eläkeuudistusta.

Erikoisia vaikeuksia on odotettavissa maataloustuotteiden markkinoinnissa. Tässä kohden puhutaan jopa 400 milj. markan lisärahoitustarpeesta.

Ministeri Louekoski ilmoitti Haukipuron johtaman työryhmän olevan tilanteessa, jossa parhaillaan kartoitetaan rajanvetoa Koiviston johtamaan ryhmään päin.

Esillä ovat olleet ja tulevat olemaan alue- ja kehitysaluepoliittiset kysymykset, ympäristönsuojeluasiat, pitempiaikaisen eläkepolitiikan hoitaminen sekä myös lasten päivähoitokysymyksen järjestäminen.

Tavoitteena on paperi, joka suurin piirtein vastaisi Sorsan työryhmän viime talvena tekemää ohjelmaluonnosta.

Työryhmän työn päättymistä ei voida odottaa kovin nopeasti sillä eri kysymyksiin on kutsuttu varsin runsaasti asiantuntijoita.

Ministeri Kaipainen huomautti, että eläke-esityksen repeäminen eduskunnassa johtui ilmeisesti siitä, ettei oppositio uskonut esitystensä läpimenoon. Asian hoitaminen jäi lopulta varsin vähästä kiinni, kun kolmannen käsittelyn siirto puhemiesneuvostossa epäonnistui.

Julkisuudessa olisi sosialidemokraattien keskityttävä selvittämään vain lain sisältöä, kun sensijaan SDP:n suunnitelmista olisi tässä vaiheessa parasta vaieta.

Asian hoitamiseksi on olemassa useita eri vaihtoehtoja. Eräs ratkaisu edellyttäen, että hallitussopimus on voimassa 15.9. mennessä, olisi se, että noin 400 milj.markan suuruisen eläkepaketti vahvistettaisiin, mutta samanaikaisesti jätettäisiin vahvistamatta kuntaluokituksen poistamista koskeva kansaneläkelain 27 §:n muutos. Samanaikaisesti tämän kanssa annettaisiin esitys lain voimaantulon porrastamisesta. Tähän kytkeytyen olisi paketin rahoituslait annettava ensimmäisen vuoden osalta yhtäaikaisesti.

Toisena vaihtoehtona olisi koko paketin vahvistamatta jättäminen, johon liittyisi hallituksen kaltaisen esityksen antaminen uudelleen eduskunnalle. Myös tällöin lain voimaantulo porrastettaisiin ja siinä yhteydessä olisi tarkoitus esittää myös suunnitelma pitkäntähtäimen eläkeuudistuksista.

Erikoisesti olisi kiinnitettävä huomiota työeläkkeiden parantamiseen. Tässä suhteessa on työmarkkinajärjestöjen välillä päästy yhteisymmärrykseen viiden vuoden kokonais-sopimuksesta, joka kustannusvaikutuksiltaan olisi noin 250 miljoonan luokkaa.

Kaiken kaikkiaan selvästi edullisin tapa olisi päästä nyt käytävissä hallitusneuvotteluissa sopimukseen sillä toinen vaihtoehto ja tähän kytkeytyvät uudistussuunnitelmat ovat paljon vaikeammin toteutettavissa.

Vilponiemi vaati, että eläkepaketti on selvitettävä kaikilta osin ehdottomasti. Poliittisia edellytyksiä eläke-paketin muuttamiseen on olemassa varsin niukasti.

Hallitusneuvottelujen osalta on todettava, että paljon tärkeitä asioita, kuten esim. asuntotuotantomäärärahojen järjestäminen näyttää unohtuneen. Olisikin mielenkiintoista tietää, onko millään tahoilla käyty keskustelua lisärahoituksen järjestämisestä.

Hostila arveli sosialidemokraattisen kentän jakautuneen eläkekysymyksessä kahtia. Vain aktiivinen väestö voi ymmärtää sen, että työväenhallitus jättäisi paketin vahvistamatta. Siinä tapauksessa, että enemmistöhallituksesta päästään sopimukseen ja se on voimassa jo eduskunnan kokoontuessa asia voidaan saattaa laajemmin ymmärrettäväksi.

Tulevan hallituksen ohjelmista on saatava aikaan tiukat sopimukset, joissa ei varsinkään eräiden kysymysten osalta ole varaa kompromisseihin.

On ihmeellistä, että meillä hallituksen muodostaminen kerran toisensa jälkeen on kiinni tasavallan presidentin matkoista. Paljon tärkeämpänä kiinnekohtana tulisi olla eduskunnan kokoontumisajankohta.

Ahonen tiedusteli, mistä otetaan rahat 400 milj. markan maataloustuotteiden markkinoinnin hoitamiseen.

Poliittisesti ei sosialidemokraateilla ole varaa puhua eläkepaketin vahvistamatta jättämisestä.

Knuuttila epäili, ettei eläkepaketin vahvistamatta jättämiseen ole mahdollisuuksia lähestyviä kunnallisvaaleja ajatellen.

Rahoituskysymyksen järjestämistä olisi etsittävä sieltä päin, jotka olivat hyväksymässä pakettia. Tällöin tulevat esille suuryhtiöt sekä suurviljelijät etenkin tilakeinot-
telua harrastavat.

Sosialidemokraattien taholta voitaisiin rahoitusvaihtoehdoksi esittää perustuslain muuttaminen, jolla voitaisiin puuttua suuriin omaisuuksiin. Tämän jälkeen tilanne olisi ainakin poliittisesti helpompi.

Ministeri Koivisto korosti, että eläkepaketin vahvistaminen eduskunnan hyväksymässä muodossa heijastuu aivan varmasti reaaliansion nousun turvaamista tarkoittavissa vaatimuksissa. Samalla se merkitsee suhdannepolitiikan hoidon asettamista täydellisesti pääläelleen.

Esimerkiksi pidäytyminen sosiaaliturvamaksuista johtaisi kansaneläkelaitoksen varsin nopeasti konkurssitilaan.

Kaipainen huomautti, että oikeuskanslerin esittämän käsityksen mukaan on ennen eläkepaketin vahvistamista tavalla tai toisella turvattava kansaneläkelaitoksen asema. Oikeuskansleri on esittänyt epäilyksiä myös kuntaryhmituksen poistamisen laillisuudesta.

Haapasalo sanoi, että työväenhallituksella tulee olemaan erittäin vaikeat ajat jatkaa vähemmistöhallituksena. Kunnallisvaaleja ajatellen sos.-dem.puolue menettää varmasti pisteitä ellei enemmistöhallitusta saada aikaan viimeistään eduskunnan kokoontumiseen mennessä.

Puheenjohtaja Niskanen korosti, ettei sosialidemokratinen eduskuntaryhmä ole hyväksynyt eläkepakettia niin kuin lehdistössä on virheellisesti väitetty. Asian toisessa käsittelyssä valiokuntaryhmämme puheenjohtaja Uljas Mäkelä teki yksityiskohtaiset muutosesitykset palaamisesta hallituksen esityksen linjoille, mutta ne eivät saaneet silloin riittävää kannatusta.

Voutilainen totesi, ettei kuntaryhmien muutos merkitse rahavirtojen ohjaamista yksinomaan suurituloisille ihmisille. Esimerkiksi kehitysalueiden toisella vyöhykkeellä asuu paljon ihmisiä, jotka päinvastoin merkittävästi hyötyisivät tästä kansaneläkelain muutoksesta.

On lähdettävä siitä, ettei tehtyä virhettä voi korjata tekemällä toinen virhe eli jättämällä laki vahvistamatta.

Ahde lausui ensin Oulun kaupungin ja koko Oulun läänin järjestöväen kiitokset sosialidemokraattiselle eduskuntaryhmälle ja hallitusryhmälle sen läänien alueelle suorittamasta vierailusta.

Ahde tiedusteli, onko oletettavissa, että työmarkkinajärjestöt voisivat vaikuttaa porvarillisiin puolueisiin eläkekysymyksen hoitamisessa.

Järjestöväki tuntee vakavaa huolestumista EEC-kysymyksessä asetettujen ehtojen toteutumisen suhteen.

On myös selvitettävä hallitusneuvottelujen yhteydessä miten käy niille hallituksen esityksille, jotka jo on annettu eduskunnan käsiteltäviksi.

Eskman totesi, ettei hallituksen kokoomus voi tulla millään tavoin vahvaksi. Tilapäiset poissaolot sekä kahden RKP:n edustajan oppositiossa olo horjuttavat hallituksen toimintaa koko ajan.

Kansaneläkelaitoksen rahoitusvajaus tulee olemaan ensi vuoden aikana noin 1000 milj.markkaa, joka summa on jostakin kyettävä löytämään.

Lain vahvistamatta jättämiselle näyttää kuitenkin olevan varsin vähän poliittisia mahdollisuuksia ja hallitusneuvotteluissa olisikin kyettävä löytämään ratkaisu, jolla luovutaisiin kuntaryhmituksen poistamisesta.